

Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Факультет біотехнологій
Кафедра генетики, розведення та селекційних
технологій в тваринництві

РОЗВЕДЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТВАРИН

Методичні вказівки до виконання роботи за темою:
«СТАТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТВАРИН»

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми
здобуття освіти зі спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки
продукції тваринництва»

Харків 2024

Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет біотехнологій

Кафедра генетики, розведення та селекційних технологій в тваринництві

РОЗВЕДЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТВАРИН

Методичні вказівки до виконання роботи за темою:

«Статі сільськогосподарських тварин»

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми
здобуття освіти зі спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки
продукції тваринництва»

Затверджено рішенням
науково-методичної ради
факультету біотехнологій
Протокол № 9
від 21 березня 2024р.

Харків 2024

УДК 636.082(075.8)

X 36

Схвалено на засіданні кафедри генетики, розведення та селекційних технологій в тваринництві Протокол № 9 від 21 березня 2024р.

Рецензенти: Прудніков Василь Григорович – професор кафедри виробництва та стандартизації продукції тваринництва, доктор сільськогосподарських наук Державного біотехнологічного університету;

Криворучко Юрій Іванович - кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри технологій тваринництва і птахівництва Державного біотехнологічного університету.

X-36

Статі сільськогосподарських тварин для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форм навч. спец. 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва; Держ. біотехнол. ун-т; укладачі.: Хохлов А.М., Каряка В.В., Юхно В.А. – Харків: [б. в.], 2024.– 8с.

Видання призначене здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання спеціальності 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва.

УДК 636.082(075.8)

Відповідальний за випуск: Каряка В.В., с.т. викладач

© Хохлов А.М., Каряка В.В., Юхно В.А.2024

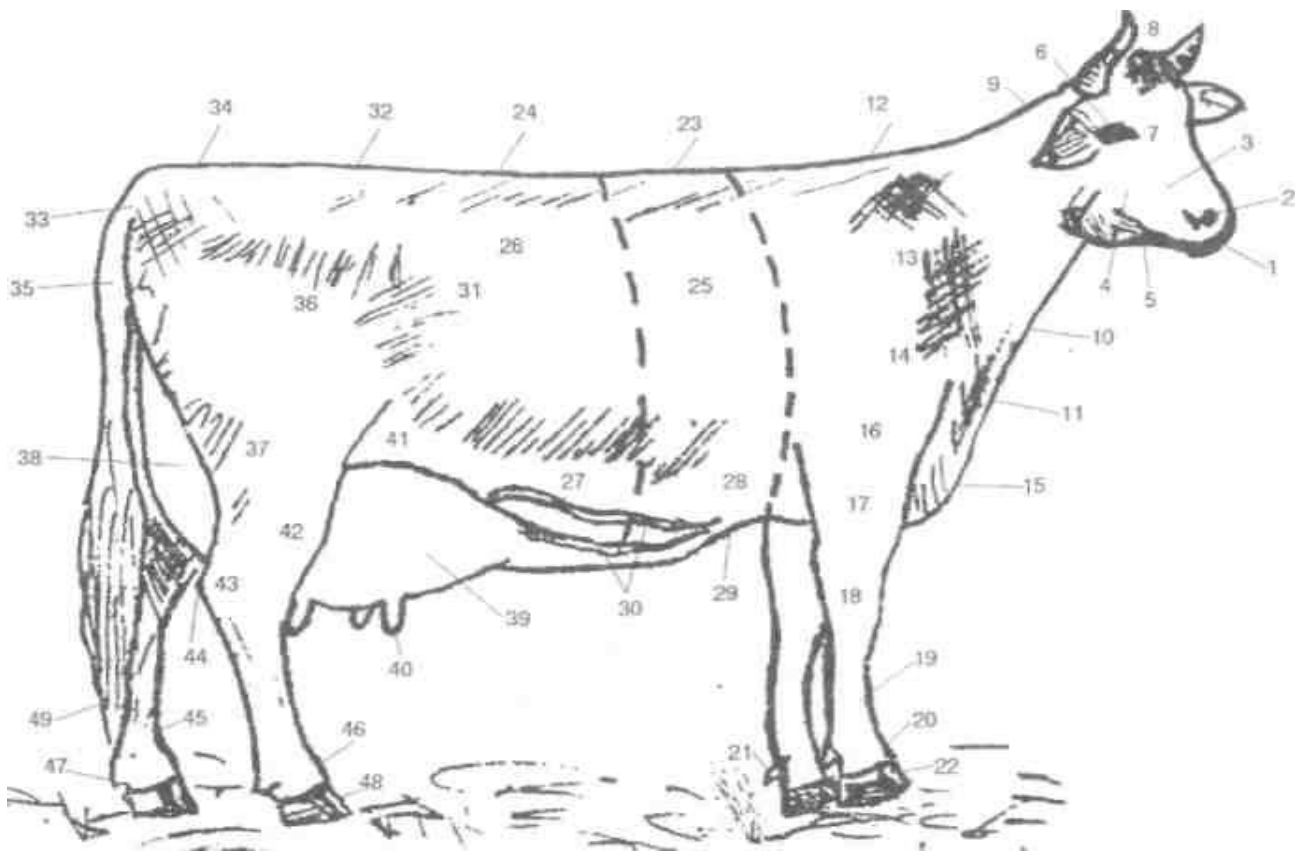
© ДБТУ, 2024

ТЕМА 2. СТАТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТВАРИН

1. Статі екстер'єру тварин

Мета заняття: вивчити назви статей сільськогосподарських тварин різних видів, їх топографію, вміти показати на плакаті, муляжі, живій тварині та оцінити розвиток.

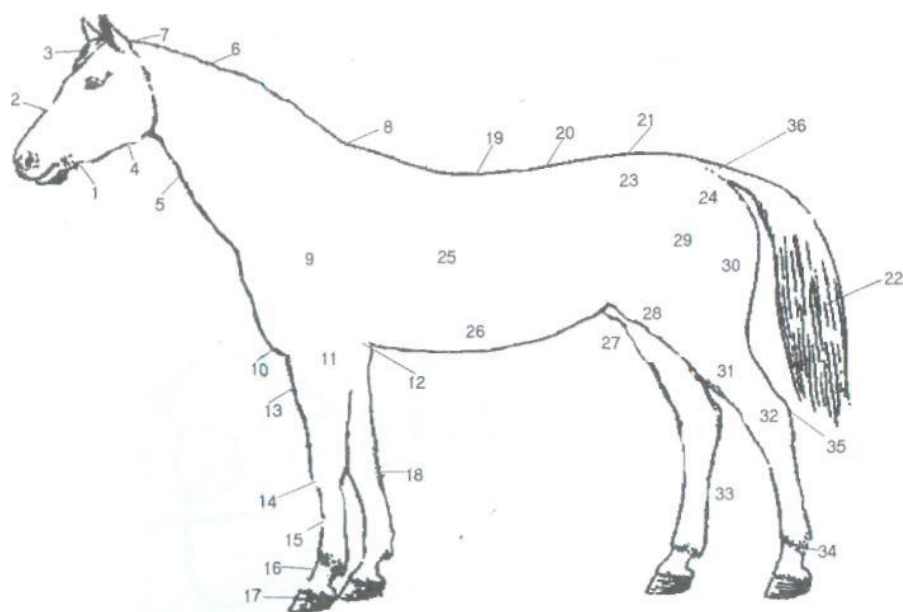
Зміст і методика виконання. На контурах корови, коня, вівці, свині і півня відповідно до вміщених рисунків 1–4 позначити статі, відмітити основні особливості у розвитку їх для селекційної оцінки тварин.

Рис.1 Статі корови

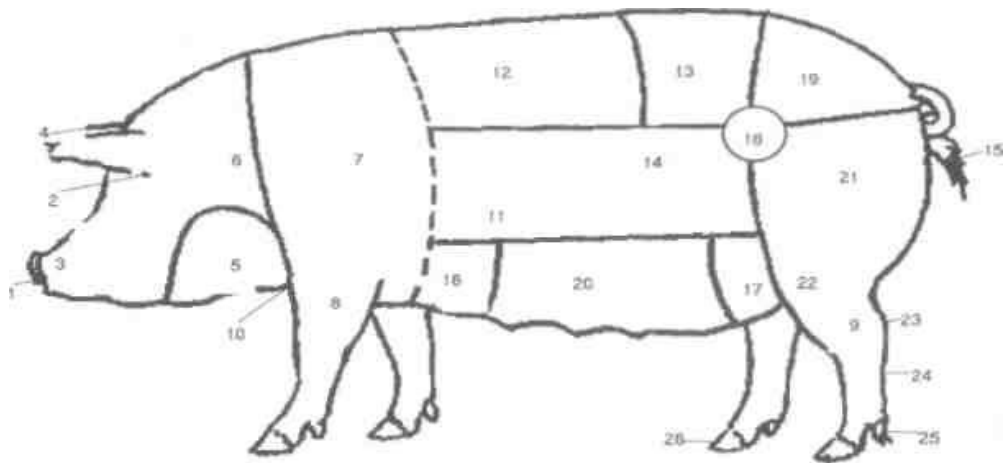
Таблиця 1. Статі корови

№	Статі	№	Статі	№	Статі
1		18		35	
2		19		36	
3		20		37	
4		21		38	
5		22		39	
6		23		40	
7		24		41	
8		25		42	
9		26		43	
10		27		44	
11		28		45	
12		29		46	
13		30		47	
14		31		48	
15		32		49	
16		33			
17		34			

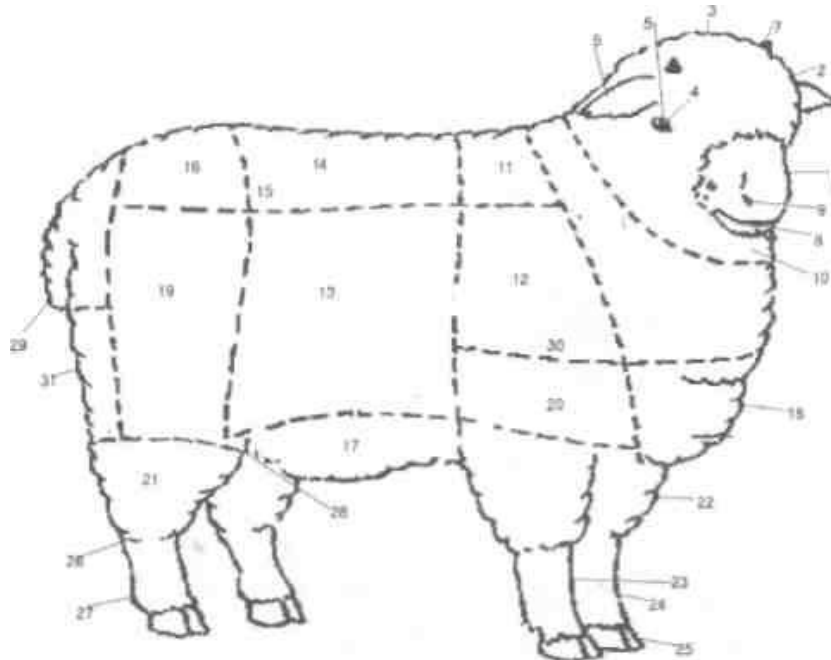
Рис. 2. Статі коня

1 — підборіддя, 2 — ніс, 3 — лоб і чолка, 4 — ганаші, 5 — горло і яремний жолоб, 6 — грива, 7 — потилиця, 8 — холка, 9 — лопатка, 10 — плече-лопатковий суглоб, 11 — плече, 12 — лікоть, 13 — передпліччя, 14 — зап'ясток, 15 — п'ясток, 16 — бабки, 17 — копито, 18 — каштани, 19 — спина, 20 — попереk, 21 — крижі, 22 — хвіст, 23 — маклоки, 24 — сідничні горби, 25 — ребра, 26 — черево, 27 — крайня плоть, 28 — коліно, 29 — сідниця, 30 — задній окіст, 31 — гомілка, 32 скакальний суглоб, 33 — плесно, 34 — щітки (фризи), 35 — п'ятка, 36 — ріпиця хвоста.

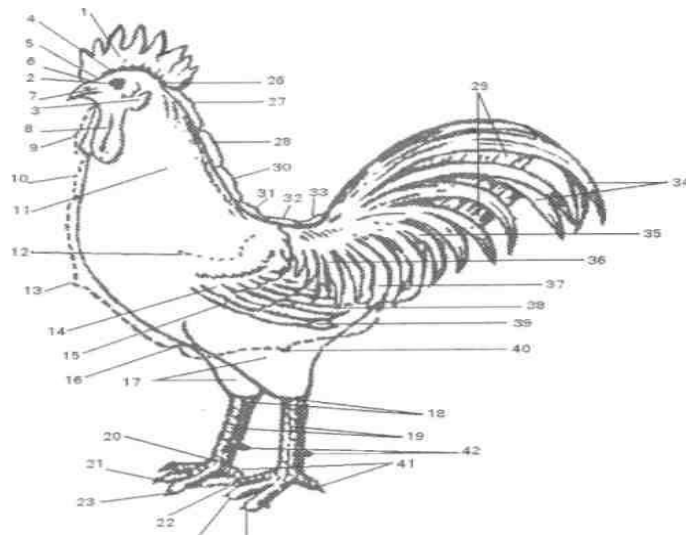
Рис. 3. Статі свині

1 - рило, 2 - очі, 3 - перенісся, 4 - вуха, 5 - ганаші, 6 - шия, 7 - плече, 8 - передня нога, 9 - задня нога, 10 - груди, 11 - підпруга, 12 - спина, 13 - поперек, 14 - ребра, 15 - хвіст, 16 - передній пах, 17 - задній пах, 18 - здохвина, 19 - крижі, 20 - черево, 21 - окіст, 22 - коліно, 23 - п'ятка (щиколотка), 24 - путо, 25 - ратиця, 26 - ратиця.

Рис. 4. Статі вівці

1 — морда, 2 — лоб, 3 — потилиця, 4 — очі, 5 — слізна ямка, 6 — вуха, 7 — роги, 8 — рот, 9 — ніздрі, 10 — шия, 11 — холка, 12 — плече, 13 — ребра, 14 — спина, 15 — поперек, 16 — крижі, 17 — черево, 18 — кобилка, 19 — окіст, 20 — груди, 21 — задня нога, 22 — зап'ясток, 23 — п'ясток, 24 — бабка, 25 — ратиця, 26 — скакальний суглоб, 27 — плесно, 28 — мошонка, 29 — хвіст, 30 — підплічна борозна, 31 — штани.

Рис. 5. Статі півня

1- гребінь, 2 — лице і очі, 3 — вушні мочки, 4 — тім'я, 5 — лоб, 6 і 7 — дзьоб, 8 — сережки, 9 і 10 — горло і шия, 11 — грива, 12 — малі покривні пір'їни, 13 — груди, 14 і 15 — пір'я крила, 16 і 17 — голітка, 18 — п'ята, 19 — плесно, 20 — зовнішній палець, 21 — середній палець, 22 і 23 — внутрішній палець, 25 — зовнішній палець, 26 — потилиця, 27 — верхня частина шиї, 28 — середня частина шиї, 29 — рульові пір'їни, 30 — нижня частина шиї, 31 — верхня частина спини, 32 — середня частина спини, 33 — попереk, 34 — великі косиці хвоста, 35 — малі косиці і покривні пір'їни хвоста, 36 — поперекові пір'їни, 37 — малі покривні пір'їни хвоста, 38 — махові пір'їни другого порядку, 39 — махові пір'їни першого порядку, 40 — хлуп, 41 — задній палець, 42 — шпора.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Завдання 1. Провести окомірну оцінку двох корів за описом статей(схема 1, ферма навчально-дослідного комплексу ДБТУ).

Завдання 2. Провести окомірну оцінку двох корів за 100 - бальною шкалою (схема 2, навчально-дослідного комплексу ДБТУ).

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Дайте визначення понять «екстер'єру», «стать».
2. Яка з існуючих оцінок екстер'єру є головною?
3. Назвіть основні статі, вкажіть їх границі у тварин різних видів.
4. Назвіть основні вади і недоліки екстер'єру.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Розведення сільськогосподарських тварин /М.З. Басовський, В.П. Буркат, Д.Т. Вінничук/ та ін.; за редакц. М.З. Басовського. – Біла Церква, 2001. –400с.
2. Басовський М.З., Дубін А.М., Афанасенко В.Ю. та ін.. Практикум з розведення сільськогосподарських тварин. – Луганськ, 2006. – 324с.
3. Засуха Т.В., Зубець М.В., Сірацький Й.З. та ін. Розведення сільськогосподарських тварин з основами спеціальної зоотехнії. – К.: Аграрна наука,1999.-510с.
4. Мельник Ю.Ф., Коваленко В.П., Угневенко А.М. та ін. Селекція сільськогосподарських тварин. – К.: «Інтас», 2008. – 445с.: 28 іл.
5. Мельник Ю.Ф., Найденко К.А., Журавель М.П. та інш. Практикум з розведення сільськогосподарських тварин. –К.: Видавничий Дім «Слово»,2007.- 240с.
6. Герасімов В.І., Барановський Д.І., Хохлов А.М. та ін. Свинарство України. Навч. посіб. Х.: Видавництво «Еспада», 2008. – 480с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Машкін М.І., Іванов Л.М., Прудников В.Г. та ін. /нструменти і прилади зоотехнічного призначення. – К.: Урожай, 1993. – 112с.
2. Штомпель М.В., Вовченко Б.О. Технологія виробництва продукції вівчарства: Навч. видання.—К.: Вища освіта, 2005.-343с.
3. Герасімов В.І., Барановський Д.І., Хохлов А.М. та ін. Генофонд свійських тварин України. Навч. посіб. Х.: Видавництво «Еспада», 2011. – 500с.